

Sosiaalisten oikeuksien komitealta ratkaisu Suomen sosiaaliturvan tasosta

sosiaali- ja terveysministeriö 15.2.2023 12.47
Tiedote 18/2023

Euroopan neuvoston sosiaalisten oikeuksien komitea totesi 15.2.2023 julkistetussa ratkaisussaan Suomen sosiaaliturvan tason olevan edelleen liian alhainen. Komitealle 2018 tehty kantelu koski usean eri sosiaaliturvaetuuden sekä toimeentulotuen rahamääräistä vähimmäistasoa. Suomi on saanut komitealta myös aikaisemmin moitteita perusturvan riittämättömästä tasosta. Suomelle on tärkeää toteuttaa uudistetun Euroopan sosiaalisen peruskirjan velvoitteita. Suomi ottaa komitean ratkaisun huomioon sosiaaliturvan kehittämisessä.

Ratkaisussa tarkasteltiin muun muassa vähimmäissairauspäivärahan, -vanhempainrahan, -kuntoutusrahan, työttömyysturvan peruspäivärahan, takuueläkkeen, työmarkkinatuen ja toimeentulotuen tasoa suhteessa suomalaisten keskituloon. Komitea totesi vähimmäisetuudet liian mataliksi kattaakseen tuensaajan perustarpeet uudistetun Euroopan sosiaalisen peruskirjan edellyttämällä tavalla. Ratkaisussa todettiin kuitenkin myös, että perusturvaetuuksien tasoa on korotettu vuosina 2018-2021.

Komitea käyttää sosiaaliturvan tason riittävyden arvioinnissa mekaanista laskentakaavaa, jossa se tarkastelee yksittäisiä rahamääräisiä etuuksia suhteessa maan mediaanitulosoon (ns. ekvivalentti mediaanitulo). Komitea katsoo sosiaaliturvaetuuden tason liian alhaiseksi, jos se jää alle 50 %:n mediaanitulosta. Jos etuus alittaa tämän rajan, mutta on kuitenkin yli 40 % mediaanitulosta, voidaan arviossa ottaa huomioon myös täydentäviä etuuksia.

Suomen sosiaaliturva koostuu kokonaisuudesta, johon kuuluvat vähimmäis- ja perusturvaetuudet sekä ansiosidonnaiset etuudet. Lisäksi näitä täydentävät erilaiset kustannusten korvaukset kuten asumistuet, lääkekorvaukset, lapsilisät ja vammaistuet. Myös palvelut ja maksukatot voidaan katsoa osaksi sosiaaliturvaa. Suomessa monet julkisesti tuotetut palvelut ovat maksuttomia tai niissä huomioidaan perheen tulotaso. Yksittäisen sosiaaliturvaetuuden määrä ei siten välttämättä kerro ihmisen sosiaaliturvan kokonaistasosta. Esimerkiksi moni työmarkkinatuen saajista saa lisäksi asumistukea ja pienituloisimmat myös toimeentulotukea.

Perusturvaetuuksien korottaminen on kuitenkin yksi tärkeä tapa helpottaa pienituloisimpien ihmisten toimeentuloa. Nykyinen hallitus on tehnyt parannuksia useisiin sosiaaliturvaetuuksiin. Vuosittaisten indeksikorotusten lisäksi vuonna 2020 tehtiin tasokorotuksia perusturvaetuuksiin ja pienimpiin eläkkeisiin. Syksyllä 2022 toteutettiin ylimääräinen indeksikorotus suurimpaan osaan kansaneläkeindeksiin sidotuista etuuksista. Hallitus on tukenut myös lapsiperheitä elinkustannusten noustessa, muun

muassa korottamalla useiden eri etuuksien vanhemmuuteen liittyvien korotusten tasoa vuoden 2023 ajaksi.

Uudistettu Euroopan sosiaalinen peruskirja on kansainvälinen sopimus, joka turvaa sosiaalisten oikeuksien toteutumista Euroopassa. Peruskirjan oikeudet on taattava kaikille sopimusvaltioiden oikeudenkäyttöpiirissä oleville henkilöille ilman syrjintää. Peruskirjan valvonta perustuu sen täytäntöönpanoa koskeviin raportteihin, joita sopimusvaltiot antavat määräajoin. Lisäksi työmarkkinaosapuolet ja tietyt järjestöt voivat tehdä kanteluita Euroopan sosiaalisten oikeuksien komitealle peruskirjan määräysten puutteellisesta täytäntöönpanosta. Suomi on ainoana maana mahdollistanut myös kansallisten kansalaisjärjestöjen kantelu-oikeuden Euroopan sosiaalisen peruskirjan nojalla.

Lisätietoa:

lakimies Jenna Uusitalo, STM, etunimi.sukunimi@gov.fi
asiantuntija Emmi Ritola, STM, etunimi.sukunimi@gov.fi
yksikönpäällikkö Krista Oinonen, UM, p. 0295 351 172 (uudistettu Euroopan sosiaalinen peruskirja)

- [Sosiaalisten oikeuksien komitean ratkaisu Euroopan neuvoston verkkosivuilla](#)

[Peru tilaus](#)